

Çatlak

JEAN-PAUL
DIDIERLAURENT

ÇEVİRİ: MEHMET MORALI

ROMAN

♥ can
çağdaş

JEAN-PAUL DIDIERLAURENT

ÇATLAK

Can Çağdaş

Çatlak, Jean-Paul Didierlaurent

Fransızca aslından çeviren: Mehmet Moralı

La Fissure

İlk (bu çeviride kaynak alınan) baskı: Au Diable Vauvert, 2018

© 2018, Éditions Au diable vauvert

© 2024, Can Sanat Yayınları A.Ş.

Bu eserin Türkçe hakları Kalem Telif Hakları Ajansı aracılığıyla alınmıştır.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: Haziran 2024, İstanbul

Bu kitabın 1. baskısı 5 000 adet yapılmıştır.

Dizi editörü: Didem Bayındır

Editör: Duygu Özdemir

Düzeltili: Mert Tokur

Mizanpaj: Atahan Sıralar

Sanat yönetmeni: Utku Lomlu / Lom Creative (www.lom.com.tr)

Kapak uygulama: Berke Koç / Lom Creative (www.lom.com.tr)

Baskı ve cilt: Melisa Matbaacılık Yayıncılık San ve Dış Tic. Ltd.

Maltepe Mah. Davutpaşa Çifttehavuzlar Sk. No:16 Acar San. Sit.

Zeytinburnu, İstanbul

Sertifika No: 45099

ISBN 978-975-07-6385-4

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ A.Ş.

Maslak Mah. Eski Büyükdere Cad. İz Plaza Giz, No: 9/25 Sarıyer/İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

canyayinlari.com

yayinevi@canyayinlari.com

Sertifika No: 43514

JEAN-PAUL DIDIERLAURENT

ÇATLAK

ROMAN

Fransızca aslından çeviren

Mehmet Moralı

♥can

Jean-Paul Didierlaurent'in Can Yayınları'ndaki diğer kitabı:

6.27 Treni, 2017

JEAN-PAUL DIDIERLAURENT, 1962'de Vosges'da doğdu. Nancy'de tamamladığı reklamcılık eğitiminin ardından Paris'te çalışmaya başladı. Kısa bir süre sonra Vosges'a döndü ve uzun yıllar bir telekomünikasyon şirketinin müşteri hizmetleri bölümünde çalıştı. Yazdığı öyküleri, 1997 yılında keşfettiği öykü yarışmalarına göndermeye başladı. 2010'da "Brume" (Pus) adlı öyküsüyle Uluslararası Ernest Hemingway Ödülü'nü aldı. Aynı ödüle 2012'de, bu kez, "Mosquito" isimli öyküsüyle layık görülen yazar, on beş yıl boyunca başka birçok ödülle taçlandığı öykü yazarlığına devam etti. 2014 yılında, bir ay inzivaya çekilerek kaleme aldığı *6.27 Treni* Fransa'da yılın edebiyat olayı olarak kabul edilmesinin ardından Michel Tournier Ödülü'nün de aralarında bulunduğu çok sayıda ödül aldı. Dünyada da büyük heyecan yaratan roman, kısa sürede yirmi dokuz dile çevrildi.

MEHMET MORALI, 1956'da İstanbul'da doğdu. Saint Joseph Lisesi'nin ardından Boğaziçi Üniversitesi Elektrik-Elektronik Mühendisliği Bölümü'nde öğrenim gördü. 2008-2010 yılları arasında ÇEVBİR başkanlığını yürütmüştür. İstanbul ve Bodrum'da yaşayan Morali'nin eserlerini Türkçeye kazandırdığı yazarlardan bazıları François Bayart, David Harvey, Mark Mazower, Olivier Roy, Jack London, Ray Bradbury, Montaigne ve Fred Halliday'dir.

Yaklaşık bir saattir, dövmeci bir metronom hassasiyetiyle aynı hareketleri yineliyordu. Tarağı siyah mürekkebe batırmak, dişlerini adamın ön koluna yerleştirmek, sopa yardımıyla, fildişi üzerine ağaçla, bir dizi sert darbe vurmak ve böylece gölge sıvısının açık renk tene nüfuzunu sağlamak. Düzenli aralıklarla, asistanı deriyi elindeki bezle temizliyordu. Birbirine karışan kan ve mürekkep kumaşta koyu lekeler oluşturuyordu. Göğsü çıplak olarak hasırın üzerine uzanmış olan adam koca koca damlalarla terliyordu. O görünmez ateş kolunu ısıyor, kemiğin kalbine kadar tüketiyordu. Acıya karşın, sol tarafına diz çökmüş olan genç kadına gülümseme gücünü kendinde buldu. Kadın da gülümseyerek onun elini tuttu. Kısa bir an süresince avucu tarağın ısırdıklarını okşadı. Adam başını kaldırdı ve dövmenin ilerlemesini izledi. Bir dizi yılankavi koyu çizgi dirsekten pazısına tenini süslemeye başlamıştı. Desen biçimlenirken, sanki anıları da silikleşiyor gibiydi. Gözlerini kapattı. Önceki hayatının son görüntüleri de, o bunu önlemek için hiçbir şey yapmazken, uzaklaşıyorlardı.

1

Odunculuk mesleğinde düşüş çentiği, bir ağacın gövdesine, düşüş yönünü belirlemek için yapılan V şeklindeki kesiktir. Çok ince de olsa, bu kesik amaçlanan yanın bütününün dengesini bozarak ağacın devrilme yönünü belirler. Yeşil bir dev bu ön çalışmayı yapmadan devirmek, çok büyük felaketslere yol açabilir. Genellikle cehaletleri aptallıklarıyla yarışan hafta sonu oduncuları bu konuda, bunun getirdiği riskler ve başlangıçtaki ihtiraslarının tersine sonuçlarla kendilerini sınarlar. Böyle kesilen ağaç, tüm dallarıyla yoldaşlarına yaslanmakla yetinmediği zamanlar, hangi yana devrileceğine kendi iradesiyle karar vermeden önce uzun süre salınabilir ve bu da bir aracın yassılması, bir hangarın ezilmesi ya da komşunun verandasının tuzla buz olmasıyla sonuçlanır ve elde kalan tek teselli de, girişimin acemi oduncuyla partırlı aletin pestile dönmesi ile sonuçlanması dışında, kaza ânında kameradan sorumlu olan eniştenin düğmeye basmayı ihmal etmemiş olması koşuluyla, yıldırım hızıyla YouTube’da belirmektir.

Ağaçlar gibi insanlar da yıkılma sürecinin ilerlemesi için bir düşüş çentiğine gerek duyarlar. Bu çeşitli biçimlerde kendini gösterebilir, kaba ya da değil, kışkırtılmış ya da değil, bazen şiddetli, sıklıkla da öngörülemeyen.

Çevrede beklenmeyen bir vefat, arzulanmayan bir gebelik, bir memenin merkezinde ortaya çıkan minicik bir tümör, evlilik sözleşmesine bir sadakatsizlik, o günün postasından çıkan bir işe son verme mektubu, tatil yolunda geçirilen bir kaza, fazladan bir fatura, hepsi de bardağı taşırmaya aday damlalar olabilir. Bazen de çok daha incelikli bir görünüme sahip olup, zararsız bir sıradanlıkta olabilir.

Xavier Barthoux'nunki temmuz ayının güzel, güneşli bir cumartesi sabahı, kendisi taşra evinin terasında o tatlı eşiyile kahvaltısını ederken ortaya çıktı. Gün pek ışıltılı başlayacak gibiydi. Önce kuşların cıvıltısıyla uyanan Xavier, yatağının içinden, jaluzilerin süzdüğü güneş ışınlarının meşe parkenin üzerinde bıraktığı hoş ışık dilimlerini seyretmişti. Bedeni üzerinde akan duşun suyundan fazlasıyla yararlanmıştı. Banyonun aynasındaki buğu onu, ellili yaşların belinde oluşturduğu yastığı görmekten kurtarıyordu. Yüzünün hizasında aynayı silip tatminkâr bir şekilde bıyığını sıvazlamış ve yansımasına gülümsemişti. Yapmacık Stacy Keach havaları, diye tekrarlardı karısı. Dışarıda hava istisnai bir berraklıktaydı ve sıcaklık da, gecenin serinliğiyle gündüzün ıssısı arasında, gönlünce tatlıydı. Terasın döşeme taşlarının ayak tabanıyla teması, kahve fincanından yayılan rayiha, henüz şeridinden kurtulmamış olan gazete, neşeyle saat sekizi çalan kilise çanı, o günün başlangıcındaki her şey onun iyiliğine çalışıyordu. Altı çizilecek kadar ender bir şey olarak, bir tekini bile kırmadan gevreklerinin üzerine yağ sürmeyi başarmıştı. Ayaklarının dibinde mama beklentisiyle dikilen dişi chihuahua Bella bile tiz havlamalarıyla genel ahengi bozmuyor, ona sevgi yağdıran bir bakış atmakla yetiniyordu. Okumalar, şekerlemeler, gezintiler ve akşam yemeği öncesi aşk eşliğinde aperitiflerle dolu, haftanın telaşından, işten ve bunun getirdiği kısıtlardan

uzak iki uzun tembellik günü. Kent dışındaki bu hafta sonu başlangıcının uyuşukluğu yavaş yavaş onu ele geçirirken, Xavier Barthoux kendi kendine, en mutlu insan olduğunu söylüyordu.

Eğer köpeğin solumaları ve karısının sabah gevezelikleri arasında burnunu kâsesinden çıkarmadan kısmetinin keyfini çıkarmış ve tam o sırada karşısındaki duvarı seyretmek üzere başını kaldırmamış olsa, hiçbir şey olmayacaktı. Belki de sadece o yabani asmanın, evin kaba sıvasını durmadan örten ve yılda iki kez, ilkbaharda ve sonbaharda bahçe makasının sert darbeleriyle budanması gereken o lanet olasınca yabani asmanın anormalliği o yoğun yapraklarının altında saklamış olması, hiçbir şey olmaması için yeterli olacaktı.

Ama gene de bakışları tam da asmanın seyrek kaldığı ve duvarın bir parçasını çıplak bıraktığı o noktaya takılmıştı. Xavier boğulur gibi oldu ve şaşkınlığın gırtlığının dibine takılmasına yol açtığı o gevrek parçasını yerinden oynatabilmek için bir dakika boyunca öksürdü. Kıpkırmızı olmuş, dikkatini yeniden duvara yöneltmeden önce gırtlığındaki yangını söndürmek üzere bardak dolusu portakal suyu içmişti.

“Bu da ne?” diye karısından ziyade kendine hitaben sordu.

“Bu da ne, bu?”

Xavier peçetesiyle bıyıklarını sildi, o şeyden gözlerini ayırmadan yerinden kalktı ve asmayla kaplı duvara doğru, karısının şaşkın bakışları altında, elinde iskemlesiyle ilerledi, köpek de bir sabah gezintisi olasılığının heyecanıyla poposunu titreterek gölge gibi peşindeydi. İskemlenin üzerine çıktı, yaprakları ayırdı ve daha ayrıntılı bir inceleme için burnunu kaba sıvaya yapıştırdı. Birkaç saniye önce farkına vardığı belki de optik bir yanılsamadan, kaba sıvanın düzensiz dokusu üzerinde bir gölge ve ışık oyunu-

nun can sıkıcı sonucundan başka bir şey değildi, ama içi rahat etsin istiyordu. Meraklanan Angèle Bartheoux, kızlık adıyla Lacheneuil de kalkmış ve kocasına katılmıştı.

“Ne var?”

Karısının sorusunu duymazdan gelen adam işaret-parmağının ucuyla duvarın kaba yüzeyini okşadı. Parmak ucu kaygılarını doğruluyordu. Xavier suratını astı.

“Lanet olsun!”

Bir nefeste savrulan bu söz, onun tüm hayal kırıklığının ifadesiydi. İskemlesinin üzerine tünemiş olan efendisinin görüntüsü karşısında, köpek sinirli sinirli havlayarak zıplıyordu. Kocasının ani şaşkınlığı karşısında, Angèle sorusunu yineledi.

“Ne var?”

“Bak,” dedi adam, kenara çekilip onu yukarıya çağırarak.

“Nereye?”

“Duvara. Duvarda ne görüyorsun?”

“Eh, asma.”

“Evet, asma, doğru, asmayı görüyorsun,” diye kabul etti adam anlayışla, “ama asmayı unut.” “Asmanın altında, şurada, asmanın altında ne görüyorsun?”

“Eh, sıva, sıvayı görüyorum.”

“Tamam, sıvayı görüyorsun, doğru, ama başka? Sıvanın üstünde ne görüyorsun?” diye ısrar etti Xavier, parmağını kertenkelenin üzerine koyarak.

Sabrını kaybetmeye başlıyordu.

“Gayret et, Angie.”

“Bir çizgi, sanki bir çizgi görüyorum,” dedi, endişeyle gözlerini kocasına dikerek.

“Kesinlikle. Yalnız bu bir çizgi değil, sevgilim. Hayır, bu bir çizgi değil, bir çatlak, namussuz bir çatlak, başka bir şey değil. Hassiktir, inanmıyorum.”

Bu kaba sözcüğün kullanılmış olması karısını endişelendirdi. Bu sözcüğü kullanmak, bir iş yaptığı ya da

televizyonda ma izlediği zamanlar dışında Xavier'nin alışkanlıkları arasında değildi. Adam daha derinlemesine incelemek amacıyla sürekli boynunda asılı duran yarımay şeklindeki yakın gözlüklerini taktı. Çatlak gerçekten oradaydı. Anca bir saç kılı genişliğinde bir kertenkele cephede geniş kapının üzerindeki kiriş boyunca uzanıyor ve dallarla yapraklardan oluşan karmaşanın arkasında kayboluyordu. Bu çatlağı ikinci konutunun duvarında, pek hayırlı olacaktış gibi görünen bir hafta sonunun şafağında fark etmek, çok güzel bir kadının yüzünde, makyajının ardındaki pis bir yara izini fark etmek gibiydi. Başka bir zaman olsa, Xavier Barthoux gıkını çıkarmadan bunu kabullenir, kötü sürprizi önemsizleştirip sonra da unutarak başka işlere bakardı, ama temmuz ayının řu muhteşem cumartesi sabahı, bu çatlak hakaretlerin en ağırıydı. Bu ev, zamanını ve parasını hiç gözünün yaşına bakmadan harcadığı bu ev, ona ihanet etmişti. Bu yıkıntıyı yumuşacak bir ikinci konut haline getirmek için kan ve ter dökmüş, tatillerini, hafta sonlarını ve biriktirdiklerinin önemli bir bölümünü, bunu elde etmek için aldığı kredinin geri ödenmesi için gereken yüz atmış sekiz taksit boyunca buraya yatırmıştı. Tam da son taksit geçen ay ödenmişken, ev ona minnetini ifade etmek için bu atlakđı veriyordu. Karısı düşüncelerini kesti.

“Ciddi bir şey mi?”

Adam pis pis güldü.

“Ciddi mi? Zavallı sevgilim, duvardaki çatlaklar, insanlardaki kırışıklar gibidir. Birincinin belirmesi, yalnızca sonrakilerin habercisi olur.”

“Ama ne yapabilirsin ki?”

“Ne mi yapabilirim? Önce řu asmayı sökmekle başlayabilirim, biraz daha iyi görme meselesi. Zaten uzun zaman önce bu rezillikten kurtulmamız gerekiyordu. Bu gerçek bir haşarat yuvası.”

Duvardaki bir çatlak insanın hayatını nasıl değiştirebilir?

6.27 *Treni*'yle hayatın sıradanlığına meydan okuyan Jean-Paul Didierlaurent, *Çatlak*'ta da bu yaklaşımını sürdürerek günlük yaşamın monotonluğundan kaçan ve kendini yeniden keşfeden bir adamın hikâyesini anlatıyor.

Xavier Barthoux'nun işiyle ailesi arasındaki düzenli hayatı, yazlık evinin duvarında keşfettiği bir çatlakla sarsılır. Bu küçük çatlak, Xavier'nin hayatını değiştirecek adımların da başlangıcı olacaktır. Uсталıkla işlediği karakterler aracılığıyla okurları varoluşsal sorgulamalara ve insan ruhunun derinliklerine sürükleyen Didierlaurent, bir yandan da düzenin kaosla, gerçekliğin fantastik öğelerle iç içe geçtiği bir yolculuğa çıkarır.

Çatlak, Xavier'nin Fransa'dan Yeni Zelanda'ya uzanan kişisel mutluluk arayışı üzerinden hayatın beklenmedik güzelliklerini ve zorluklarını gözler önüne sermekle kalmıyor, aynı zamanda insanın yaşamındaki görünmeyen çatlaklara dikkat çekerek tekdüze hayatları değiştirmenin mümkün olduğunu da gösteriyor.

#fransizedebiyatı #insan #doğa #varoluş #kendinikeşfetmek

 can

 canyayinlari.com | | | canyayinlari

roman

ISBN 978-975-07-6385-4

9 789750 763854